

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
dr. BALOGHY ERNŐ.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEKET
és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Nemzeti irány.

Zombor, 1902. október 16.

A nemzeteknek művészi élete rendszerint nemzeti szokott lenni. Crane Walter minden vonása azt kiabálja, hogy ő angol, Van Dyck azt mondja, hogy ő hollandus és a nagy francia mesterek minden képén, minden ecsetvonásán ott van a gall nemzet génusza. A nemzeti irányok mindig a művészetben és pedig a szabadművészetek kultúrájában fejlődtek ki. Az egyéniségnek az érvényesülése ezen a téren leginkább kidomborodhat. Mindenki, még a független politikus is lehet bizonyos fokig megalkuvó, de a szabadművészetek berkeiben dolgozó soha sem bir követni mást munkájában, mint a maga nemzeti érzését. Joánovics soha sem tudta volna megfesteni a Vágó-féle árvizképet, valamint hogy Vágó sem tudta volna megfesteni Joánovics albánjait úgy, ahogy megfestve vannak. Hasonlóképen elmondhatjuk ezt az irodalomról is és elmondhatjuk általában, hogy a művészet az, amely nemzeti jelleget ad egy országnak.

Nálunk Magyarországon a művészet nemzeti karakterének előrenyomulását

csak rövid idő óta észlelhetjük. Azt sem ott, ahol kellene: a fővárosban, hanem leginkább a vidéken. A mi fővárosunk az ő mesés és szinte hihetetlen kozmopolitizációjából még mindig nem birt kivetkőzni. Nemzeti érdekekért, nemzeti dicsőségért lelkesedni csak nagynehezen bir, azt is ritkán teszi. Más országokban a természet rendje az, hogy az ország fővárosa legyen a nemzeti érzéseknek fő gyülekező helye és onnan árasztja ki sugarait a provinciákra az a lelkesedés, amely a fajtát szerető ember lelkét betölti. Más országokban, ahol bármilyen is a kormányforma, de az mindig nemzeti, a főváros szokott irányító lenni és ő szövétnekkel világító tűzszlopként a pusztában.

Magyarországon a főváros feje fölött ködgomolyag ül, amelyből nem tud kibontakozni. Idegen érzések hatják át, idegen isteneket imád.

Ily sajnálatos körülmények között csak természetes, ha a nemzeti érzések a vidékre vonulnak és ott tartják ébren azt az ellenállást, amelynek a magyar állam ezeréves létét köszönheti. A vidéken, a szabad mezőkön nyílik a nem-

zeti génusz virága, bármit beszéljenek is némelyek. Nem panaszozzuk fel a fővárosnak azt, hogy nem bir nemzeti lenni, mikor ő erről nem tehet. De joggal fölpanaszolhatjuk azt, hogy ez a város nem akar részt venni nemzeti ünnepeinken és még ma is azon a gyermekes hangon tárgyal a vidékről, amely már idejét lehetőségen lemulta. Még rajta nem sértődünk, legfőleg megmosolyogjuk, de egyuttal mégis szomorúsággal tölt el bennünket az a tudás, hogy a fővárosban miként hervadozik nemzeti életünk virága.

Fővárosi fölfogás szerint ez a provincia, ez a vidék, a melylyel másként nem lehet bánni, mert az a fővárosi ember intelligenciájába ütköznék. Ez az a sajátos fővárosi érzés, amely kifejezetten tesz különbséget például székesfővárosi és vidéki ügyvéd között és amely lehetőleg azt óhajtja, hogy a közönség többre tartson egy székesfővárosi aljegyzőt, mint egy vidéki kir. táblai elnököt.

Hát jól van. Éljenek a maguk módja szerint. Mink is majd csak elleszünk valahogy. Érzéseinket azért szívünkéből

A BÁCSKA tárcája.

Október 6.

Hulló levél miről másról beszélhet,
Ha elsodorja őt az őszi szél, —
Vándor madár vajjon mit énekeljen,
Ha költözésre készíti a tél?
Komor, borongó őszi éjszakáról,
Mit fénylő napsugár fel nem derít, —
A hervadásról, csendes elmúlásról,
Mely gyilkolja a rét virágait.
Hulló levél — egy nép letört virága,
Melynek minden reménye oda van,
Mely drága vérét patakokban ontva
Most bújdosik hazátlan, hontalan, —
Tehet mást, mint a költöző madár raj
Komor borongó őszi éjszakán? . . .
Zokog, siratja elveszett hazáját
A tizenhárom gyászott Golgotán.
Egy emberöltő szállott el felettünk;
E napnak csak kevés tanúja már.

De — mint legenda ősről fűra —
Emléke száz és száz ízekre száll.
Látjuk mi is látnoki szemekkel,
Apáink vészték mélyen lelkünkbe:
Mily szívet tépő, lelket gyilkoló volt
A tizenhárom véres ünnepe.

A fegyverekből kiröppent golyóknak
Futása rajtuk is sebet ütött, —
Ott állunk a keresztje vált bitónál
Haldokló hős kilenc bajnok között;
Halljuk, hogy át és át fűrott szívök
Végsőt dobban veszített hazájukért,
S lelköknek összeszeronsolt hajlokából
Borzadva látjuk ömleni a vért.

Arad mezőin rejtelmes fuvallat
Viszi a haldokló végsőhaját,
Mely zúgó jajszőként repül keresztül
Földig tiprott szegény hazánkon át . . .
Ki tesz viragot jeltelen sirukra, —
Vajh! ki terít reájuk szemfödőt?
Pribék Arad áll kárörvendve felettük . . .
S a nemzet nemtője láncok között!!

Az anyaföldbe vad kezek temették, —
Úgy szállt pihenni múltó porhüvely . . .
Vajjon a hulló vérrel szentelt eszmét
A zsarnokság nem-e temette el?! . . .
Sok szép remény, sok fényes alkotásnak
Nem lesz-e sirja ez a gyászmező? . . .
Nem lesz-e nemzetünknek új Mohácsa
Ez az aradi gyászos temető?! . . .

Nem! — Már sok sirja készült a magyarnak,
Sokszor volt az, hogy már-már elveszünk;
Évtizedek, évszázadok nehéz borúja
Terjeszté súlyos árnyait fölénk, —
Török, tatár soká tlt nemzetünkön,
És majd megölt gyászos Világosunk:
De élt reményünk, hogy segít az Isten,
Sötét sirunkból majd feltámadunk.

És bár a hitregék nagy vértanúi
Ezrenként veszték a kereszt alatt;
Eszméikért kiontott vérözönből
Egy új, erősebb ivadék fakadt:
A hős tizenháromnak hulló vére
Balzsam lett a nemzet sajtó sebében;

ÜZLET
ATHELYEZÉS.

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására hozni, hogy a korzón levő
ÓRÁS- ÉS ÉKSZER-ÜZLETEMET
f. évi november hóban a volt STEIN JAKAB-féle rövidíru üzlet helyiségebe helyezem át. Ezen
alkalommal felhívom a n. é. közönség figyelmét, hogy az összes raktáron levő
ZSEB-, FALI-, INDA- és ÉBRESZTŐ-ÓRÁKAT, valamint ARANY-, EZÜST- és CHINA-EZÜST ÁRUMAT BESZERZÉSI ÁRON ELADOM.
Mely tisztelettel
STEBLER ANTAL.

ki ne vessük. És nem szabad kételkednünk a jobb jövőben. Lesz még idő, amidőn érzéseiben magyar lesz a magyarság fővárosa, ahová adóink folynak. Lesz még idő, amidőn majd másként történnék a dolgok. Uralmát sok ideig gyakorolta, de örökké nem gyakorolhatja a mai formájában. A vidék minden lenézés dacára bátorkodik létezni és bátorkodik dolgozni is olykor. Amiként a politikai súly Franciaországban Párisból áthelyezkedett a vidékre, úgy helyezkednek át nálunk a provinciára azok a nemzeti irányok, amelyeknek ápolása és fejlesztése elsőrendű nemzeti szükség.

Bácskai zarándokok a pápánál.

A kalocsa-bácsi egyházmegyei zarándokok, melyeket a pápa ő szentsége jubileuma alkalmából Császká György kalocsa-bácsi érsek, áldott lelkű főpásztorunk személyesen vezetett Rómába, a pápa ő szentsége vasárnap a déli órákban fogadta.

Meghallgatta Császká György érsek üdvözlő beszédét, mely magyarul így hangzik:

Szentséges Atyánk!

Ez a nap az, melyet az Ur adott nekünk, hogy örüljünk, örvendezzünk. Valóban van okuk az öröme az összes katolikusoknak, mert most van huszonötödik éve annak, hogy Szentséged dicsőséges pápai uralkodását megkezdette.

Csodálni való-e tehát, ha az örök városban a legkülönfélébb nyelvi és nemzeti-ségű népek számos és fényes összejövetelei váltják fel egymást? Csodálandó-e, hogy mi is, a kalocsai- és bácsi főegyházmegye érseke, papjai és hívei, — a mely egyházmegyének legelső főpapja Asztrik 902 évvel ezelőtt Szentséged jámbor emlékeztetű elődjétől, II. Szilveszter pápától, sz. István királyunk részére a szent koronát kieszközölte, — ide óhajtottunk zarándokolni, hogy a hódolatuk nyilvánításában egymással vetélkedő keresztény népek sorai közt részt vevén, Téged, szentséges Atyánk, Sion ormának

éber órét, Jézus Krisztus tanításának dicső hirdetőjét, ki mint égő lámpa világítasz Isten házában s az igazak küzdelmeiben bölcsen vezérelsz, ez ünnepélyes alkalommal szívünk legforróbb érzelmeivel üdvözöljünk, s Neked a mennyei javak teljét kívánjuk?

Légy üdvöz, ki minket atyai kebledre zártan gondolkodol, ezen drága napon, melylyel az isteni kegyelem bennünket megajándékozott!

Légy üdvözölve, ki bölcseséged fény-sugaraival az egész világot bevilágítod, ki számos erényeid által messze tündökölni nem csak serkentesz, hanem amennyire gyarló erőnkől telik — tette készetsz és magaddal ragadsz bennünket, hogy nyomdokaidon haladjunk.

És most, midőn jubileumodat ünnepljük, lehetséges-e kedvesebb kötelességünk, mint hogy jelen üdvözlőnkkel azon szilárd ígéretünknek adjunk kifejezést, hogy hivatásunknak és kötelemünknek lelkiismeretesen fogunk megfelelni és a megpróbáltatások semminemű zivatarai által nem engedjük magunkat eltántorítani az apostoli szentszék közösségétől, a melyhez törhetlen hűségünk és leggyengédebb ragaszkodásunk láncai fűznek.

Szentséges Atyánk! fogadd kegyesen a magyar zarándokcsereg nevében — kiknek 3 év leforgása alatt immár 3-szor van szerencsém vezetője lehetni — gyermeki üdvözlőnk és ígéretünk eme nyilvánítását. Tarts meg minket továbbra is atyai jóindulatodban és részesíts minket és a hozzánk tartozókat, kik otthon maradtak, apostoli áldásodban.

Engedd meg végül szentséges Atyánk, hogy szívünk mélyéből kívánhassuk: Isten éltesen erőben, egészségben az Ő sz. Nevének dicsőségére, az anyaszentegyház és az egész emberiség javára még számos évekig.

A beszéd elhangzása után a pápa ő szentsége megköszönte a jubileuma alkalmából kifejezett szerencse kívánatokat, körülhordoztatta magát a teremben és kezesokra bocsájtotta a zarándokokat.

† Ruttkayné Kossuth Lujza.

Kossuth Lajos nővére Ruttkayné Kossuth Lujza 87 éves korában meghalt. Az

angyali erényű matronában, a ki apostoli bátyjának védangyala volt számtízetezése szomorú napjaiban, a Kossuth László, Kossuth Lajos édes atyja családjának utolsó tagja szállt a sirba.

Kossuth Lajosnak tudvalevőleg csak nőtestvérei voltak. Emilia, Karolina és Zsuzsanna elhaltak a számtízetezésben családjikkal, a Gondviselés csupán Lujzát hagyta meg kísérő és gondviselő társul a magyar nemzet apostolának és e nagy erényű, példás életű, hősi lelkű magyar asszony a nemzet haláljára tette magát érdemessé, hogy bátyjának a számtízetezés sötét napjait szeretetének, önfeláldozásának, gyöngéd női lelkének sugaraival beragyogta.

A nemzeti kegyelet és szeretet anygala borítja be résztvevőn szárnyával azt a koporsót, a melyben ma az ország fővárosában Kossuth Lujza nemes tetemét örök nyugvásra elhelyezték.

Kossuth Lajos utolsó élő nővére az utóbbi éveket rokonának, Brázay Kálmán orsz. képviselő, nagykereskedőnek meleg családi körében élte át. Apostoli bátyjának halála után végkép hazaköltözött ő is, hogy közel legyen a nemzet halottjának megszentelt sírjához és ha Isten elszólítja, itt nyugodjon az Ő közelében.

Kossuth Lujza kor szerint harmadik volt a Kossuth Lajos nővérei között. Karolina és Emilia idősebbek voltak. Zsuzsanna a legfiatalabb. Lujza, aki 1810-ben született, a két utóbbi között volt korban. Férje, Ruttkay József abonyi postamester volt és 1852-ben ő is kénytelen volt kibujdosni a hazából az üldöztetés miatt.

Először Brüsszelben telepedett le édes anyjával és a gyermekeivel. Édes anyja, Kossuth Lászlóné szül. Weber Karolina halála után 1853-ban Amerikába költözött és ott telepedett le három fiával. Itt éltek 1883-ig, amikor Ruttkayné Kossuth Lajoshoz költözött Turinba, hogy agg napjaira gondozója, ápolója legyen.

Angyali jósággal és szeretettel élt bátyja mellett. Rövid időre hazajött Magyarországra a rokonok látogatására. Brázay Kálmán a 90-es évek elején följajánlotta állandó lakhelyül a szeretett rokonok ba-

S hosszú volt bár fájdalmas gyógyulása, A végzet megtört ősi erején.

Templomná vált a hősök Golgotája,
Szentekké a kivégzett bajnokok,
S hol hulló vér öntözte a harasztot,
Ott most tündöklő oltártűz lobog.
S miként a hívő ájtatos keresztény
Keresné megváltója sírhelyét:
Arad mezőit mint buzgó zarándok
Szent áhitattal járja be e nép.

Az évek mulnak, egyik nemzedékből
Fakad ki egy más ifjabb nemzedék;
A történet aranytollú nemzője
Érelapjain betűt betűre vés;
Legszébb lapján törölhetlen felírva:
Hogy míg időknék végtelenje tart,
Sem a hulló vér, sem a zsarnok önkény
Elveszteni nem tudja a magyart.

Latinovits Stanci.

Schweidel József élete.

Írta: Trischler Károly.

V.

Az oroszok Békés-Gyulán adták át Schweidel József, Aulich Lajos, Nagy Sándor József, Pöltenberg Ernő, Kiss Ernő, Knezius Károly, Török Ignác, Lázár Vilmos és Leiningen Károly honvéd tábornokokat. Damja-

nits Aradon maradt, Leiningen tábornok betegesen fektött Aradon.

Egy osztrák százados egy század katonaság élén körülvette az öt közönséges parasztszekeret, melyre a tábornokokat felültették, úgy kísérték Aradra és minden kihallgatás nélkül börtönbe zárták. Akkor már nagyon sok honvéd fogoly tiszt volt a várban. A vár közepén egy nagy kaszárnyaépület emelkedett, ebben a kaszárnyában kapott mindegyik tábornok egy-egy szobát. Valamennyi börtön egyforma: hat-hat lépésnyi, deszkás padolatu, fehérre meszelt. Butorzatuk tábori ágy, egy szék, asztal, mosdó. A cellák előtt egy kisebb szoba, olyan pitvarféle, hol éjjel nappal 2 fegyveres őr állt.

Haynau tábornoszernagy már augusztus hó 11-én áttette főhadiszállását Aradra. Ő maga a Heinze-féle házban vett lakást, mely előtt most már naponként ténnyez volt. Összeíratta mindazokat a honvédeket, kik mint tisztek szolgáltak a hadseregben, azután altiszteket és papokat, orvosokat és ápolókat.

Höviger vezérőrnagy aradi várparancsnok szigorú őrizet alatt tartotta a foglyokat. A vár közepén emelkedő főőrház négyszögében Ernst hadbíró ezredes elnöklete alatt tartotta üléseit a haditörvényszék.

A világi katasztrófa után az orosz cár gyengesége a magyar tábornokok többségét Haynau kezébe juttatta. Mindenki tudta, hogy

ez mit jelent, de senkisé gondolta, hogy ez a bresciai hiéna, vérszomjas óriásfogó úgy fog bánni hatalmával, mint tette. Haynau alig tudta tartóztatni vérszomját.

Sötét átokként lebeg Haynau neve az aradi gyászos nemzeti tragédiában. Ezenkívül Brescia népének lemészárlása az olasz nép szívébe kioltthatatlan gyűlöletet oltott Ausztria ellen és a magyar honvédtábornokok kivégzése bántatba és elkeseredésbe döntötte a magyar nemzetet, mely keserű elégtétellel és hideg közömbösséggel nézte Ausztria zászlójának lehanyatlását Olaszországban és Csehországban. Az olasz és cseh veszített csaták híre nálunk általános örömet keltett.

A haditörvényszék 16 emberből állt. Az elnök egy törzstiszt. Tagjai: két százados, két főhadnagy, két hadnagy; továbbá két őrmester, két szakaszvezető, két tizedes és két közbaka. A tizenhatodik a hadbíró, ki az államügyész szerepét viszi, előadja a vádat, alkalmazza a haditörvényeket és indítványt tesz az ítéletre. Erre következik a szavazás és pedig rang szerint alulról fölfelé: először a két közember szavaz és így tovább. Hét ilyen vérbíróságot szerveztek Aradon.

Haynau 1849. szeptember hó 1-én hirdetményt adott közre, mely így kezdődik: „A magyar forradalom bevégeződött. Ezennel felhívom tehát mindazon cs. és kir. tiszteket, katonai és polgári hivatalnokokat, kik a fel-

ranyamegyei pellérdi kastélyát. Itt éledegelt egy darabig, majd visszatért bátyjához és hűen ápolta őt haláláig.

Ezért a nemzet áldása és kegyelele kíséri a sírjába és fölírja nevét a halhatatlanság történetébe.

Elhunytáról vettük a következő gyászjelentést:

Kossuth Ferenc, Kossuth Lajos Tivadar és Ambrozovics Béláné Meszlény Ilona, a maguk, valamint az egész rokonság nevében szomorodott szívvvel tudatják szeretett nagynénjüknek özvegy ruttkay Ruttkay Józsefné született kossuti és udvardi Kossuth Lujzának hosszú gyengélkedés után, életének 87-ik évében folyó hó 13-án délután 1/2 órákor váratlanul bekövetkezett gyászos elhunytát. A temetés a megdicsőült lakásáról (IV. Muzeum-körút 23.) szerdán, e hó 15-én délután 1/4 órákor fog a kerepesi-uti temetőbe az ág. evang. egyház szertartása szerint végbemenni. Budapest, 1902. évi október hó 13-án. Áldás a sokat szenvedett, magasztos lélek emlékére!

Az oktatásügy története Bács-Bodrogh vármegyében.

Írta: dr. Dudás Gyula, kir. segédtanfelügyelő.
(Könyvismertetés).

A történetbuvárlás terén tán egy szakma sincs annyira elhanyagolva, mint oktatásügyünk történetének felkutatása, sőt mondhatjuk, hogy eddig igen kevesen is vannak, kik e tárgyat felkarolták volna. Történetirodalmunkban tehát csak szórványosan találkozunk tanügytörténeti művekkel, holott a külföldön e tárgyat is érdemesnek tartják a feldolgozásra.

Hazánk közoktatásügyi története 1896-ban nyert ugyan némi fellendülést, a mennyiben a nagym. val. és közoktatásügyi miniszter rendeletileg hagyta azt meg az iskoláknak és közzétételét az „Értesítő”-ben rendelte el. De ez leginkább a közép- és más iskolákban foganatosított és az elemi oktatás történetének alig jutott valami belőle.

Annál nagyobb dicséretet érdemel tehát Bács-Bodrogh vármegye Történelmi Társulata azáltal, hogy dr. Dudás Gyula, megyénk

tudós segéd tanfelügyelője fentnevezett munkáját magáévá tette és „Évkönyve” folyó évi II.—III. füzetében közzéadta, melylyel nemcsak megyénk kultúrtörténetének, de általában a közoktatásügy történetének tesz kiváló szolgálatot, mert alig van szorgalmasabb kutatónk e téren, mint éppen dr. Dudás Gyula. Bizonyítja azt jelen munkája is, melyből kitűnik, hogy hangya szorgalommal kutatta fel mindazokat a forrásokat, szakmunkákat, levéltári adatokat stb., melyek e tárgyához anyagot szolgáltatnak és ez adatok pontos felhasználásával teljes stereotyp képét nyertük megyénk közoktatás történetének a legrégebb kortól, a mai napig és vele közoktatásügyünk története ismét egy becses művel szaporodott.

E művecskét uttörő munkának nevezhetjük és kívánatos volna, hogy a szerző, nem eléggé dicsérhető, kezdeményezésére minél több utánzóra találjon, már azért is, mert, valamint a cseppekből lesz a tenger, ugy idővel ilyen helyi érdekű tanügyi monografiák által, az egész ország közoktatásügyéről nyerhetnénk világos képet és akkor sikerülne egy egyetemes (országos) tanügyi történeti monografia szerkesztése.

Az alábbiiban megkísérlem a nevezett művet néhány tollvonással — szerény teheségem szerint — ismertetni.

A mi maga a következő részekre oszlik:

I. rész. Bevezetés. I. Az Arpádok kora. (A káptalani iskolák). II. Kolostori iskolák. III. Népiskolák. IV. Egyetemi oktatás. V. Az oktatásügy fejlődése a vegyesházbeli királyok alatt. VI. Iskoláink a török hódítás korában. VII. A vármegye újjászervezésétől Mária Terézia koráig. VIII. József császár kora. A II. rész magában foglalja az oktatásügy fejlődését 1848-ig. A III. rész pedig: Tanügyi helynévtár.

I. Mindegyik fejezet kitűnő alapossgal tárgyalja az egyes korszakok tanügyi fejlődését, gyakran az erre vonatkozó források megemlítésével és a szükségesebb kitételek idézésével. Kitűnési mely községben, milyen iskola volt már a legrégebb korban is. Közli az egész iskolák tananyagát, valamint azt, hogy fejlődött az egyházi iskolából világi iskola. Hogy keletkeztek a tanügyi törvények és rendeletek, mint lett az iskola

állami intézmény. Hogy folytak be az egyes korszakok az iskolára is. Statisztikai adatokkal megvilágítja az egyes korszakokban fenállott iskolák számát; továbbá a tanítók képzését, járandóságait, köteleességeit és intézményeit. Végre tárgyalja a tanügy történetének fejlődését egészen a Ratió Educatiónisig s ezzel az általános tankötelezettség törvényessé tételét és végül II. József korszakát, illetve annak korszakalkotó intézményeit a tanításügy terén.

A II. részben azon nevezetesebb rendeletek közöltetnek, melyeket 1721—1848-ig vármegyénk közoktatásügyére vonatkoznak.

A III. rész a mai közoktatásügy állását, illetve a megye minden községét tüneti fel a benne lévő meglevő és már megszűnt, vagy átalakított iskoláival egytt, hol is egy iskola kihagyását észleltem és az, az egy tanítóval bíró bajmoki izr. iskola.

A fentiekben csupán dióhéjba szoritott vázlatát adtam a munkának, mert aki annak tartalmát élvezni akarja, annak el kell azt olvasnia, miért is ajánlanám a munkát külön kötetben kiadni és odahatni, hogy a vármegye egyetlen iskolája könyvtárából se hiányozzék. De ajánlom azt minden a megyei tanügyi története iránt érdeklőnek is elolvasni. Hogy minél több olvasója legyen, szívből kívánom.

Holzmann Ignác.

Párbajellenes szövetség.

— Nagyvárad kezdeményezés. —

Nagyvárad társadalmának előkelő vezetői „Párbajellenes szövetség” címen új egyesületet alakítanak, mely a maga nemében az első és eddig egyedülálló Magyarországon.

A kezdeményezők a kibocsájtott felhívásban érdekesen indokolják a párbajellenes szövetség célját és azokat az eszközöket, melyekkel a célt elérni óhajtják.

A magyar társadalom — mondja a felhívás — oda jutott, hogy értelmiségének körében minden napra átlag egy párbaj esik, a nyilvánosságra nem jutottokról eltekintve. Sehoh a világon a párviadal ugy elterjedve nincs, mint Magyarhonban, mert a mi Angliában elfeledett bűn, a franciáknál és németeknél a bosszuvágy kivételes erőfeszítése, az nálunk

kelőkhez átléptek, valamint a forradalomban részt vettek, tagjait a képviselő, valamint a felsőházak, kik a mult évi október hó 3-án kelt legfelsőbb rendelkezések kihirdetése után, melylyel a magyar országgyűlés feloszlatott, tanácskozáskorban és azok határozataiban október 8-ika óta részt vettek, tagjait a volt u. n. honvédelmi bizottmányoknak, amennyiben azok az 1848. október 8. óta hivataloskodtak, a felkelők kormánybizottsáit, a hadtestek, vagy önálló csapatok hadvezéreit és végül akik forradalmi törvényszéknél vádló vagy bírói minőségben működtek, hogy a cs. kir. kertület parancsnokságánál mátol számítandó három hó alatt igazolás végett jelentkezzenek. A honvédek összefogdosására is parancsot adott ki; eltiltotta a honvédelvények viselését, beszédette a fegyvereket és a Kossuth-bankókat kitiltotta a közforgalomból. Minden napra esett egy-egy zaklató rendelet, sőt a szabadságharc minden nagy fiáról küldöz leveleket adott ki.

A haditörvényszéki eljárást nyomban megindították. Naponta reggel 8 órától délután hat óráig vallatták őket. Oh, hogy tudott jusztifikálni ez a régi osztrák katonai szellem. Milyen ridegen, kegyetlen guynyal, mily kiszámított kegyetlenséggel. A hadbíró előtt koholt gyalázatosságokat fogtak a szabadságharc hőseire, hogy ürügyet kapjanak a gyilkosságra. Bilincsbe verték a fér-

fiasság és a gavallér jellem ideális alakjait, hogy meggyalázzák bennük a magyar nemzetet, melyért e mythosi hősök feláldozták magukat.

Schweidelt is bilincsbe verve vezették a hadbíró elé. Az elnöklő hadbíró ezredes kérdésére minden habozás nélkül beismerte, hogy a magyar szabadságharc jogát soha kétségbe nem vonta, hivatkozott esküjére, melyet a király parancsára tett le a magyar alkotmányra.

Viselkedése a hadbíró előtt méltóságos, nyugodt, nemes volt.

Schweidelt azzal vádolta a vád képviselője, hogy feleskette pesti katonai parancsnoksága alatt a magyar alkotmányra az ott tartózkodó ny. cs. kir. tiszteket. Különösen nagy bünéül rótták fel, hogy a híres győzelmében pákozdi csatát, melyben először állottak egymással szemben a régi császári ezredek az osztrák csapatokkal, melyeket Jellachich vezetett és hogy alaposan elrakta, ugy hogy megakadályozta Jellachichnak a fővárosba való bevonulását, továbbá hogy nem tért vissza a régi császári zászlók alá, mikor a hadügyi kormány és Windischgrätz herceg felhívták. Az is bűne volt, hogy Albert fia a honvédek sorában harcolt és hogy lelkében megkínózták, a legnagyobb guynyal vágták a szemébe, hogy a fia is az ő sorsára jut, ő is börtönben van már.

Schweidel a szabadságharc előtt több hadbírói tiszttel egy zászló alatt szolgált. Ezek a régi bajtársak a vallatás alatt különös gyönyörűséget találtak abban, hogy volt bajtársukat inzultálják. Itt találkozott Schweidel Haynauval is, ki Lembergben gyalogsági őrnagy volt, míg Schweidel a huszároknál volt őrnagy.

Hírlik, hogy a régi bajtársi viszony birta Haynaut arra, hogy Schweidel tábornok kötetlenti halálára szóló ítéletét golyó általi kivégzésre változtatta át.

A vallatás sokáig húzódtott, mert Komárom várfalán még büszkén lengett a nemzeti trikolor. Az a kínos helyzet fenyegette az osztrákokat, hogy Komárom vagy kibuzza ellenállását a jövő esztendőig, vagy az oroszoknak nyitja meg kapuit.

Végre október hónapjának harmadik napján kapitulált Komárom, hullott ki az utolsó kard a szabadságot védő magyar kezéből és három napra megkezdődött a rettenetes autodafé.

Meghozták az ítéleteket. Most már sietni kellett, mert a reakció szolgálainak agyában egy kedves terv járt. A magyar tábornokokat és az első magyar miniszterelnököt Batthyányit október 6-án, Latour gróf halála napján kell kivégezni. Grünne gróf Latour halálakor megesküdött arra, hogy így lesz.

a sokszor meg nem sértett, sokszor meg éppen a párviadal kierősakolása végett megsértett becsület kijavítására célzó intézménynek korcsosult el.

Ezek megfontolása birt reá minket, hogy a párbajellenes szövetségnek, egyelőre Nagyváradon megalakítását kezdeményezzük. Bátorított az, hogy ez a szövetség nyugaton mindenféle eredményesen működik, holott a párbaj amott amugy is ritkaság.

Szervezetet akarunk fenntartani annak állandó bizonyítására, hogy a társadalomnak igazán demokrata és művelt része nem bántja a párbajozás nemzeti babonájának és semmivel sem becsülte kevesebbre annak becsületét, a ki annak nevében polgártársára fegyvert ragadni nem kíván.

E szervezet által közeget akarunk teremteni a megsértett becsület oltalmazására és arra, hogy az valódi elégtételben részéssüljön a szövetség becsületügyi eljárása által. Hatni kívánunk oly közvélemény kifejlődésére és megnyilatkozására, mely a törvényhozót a becsületsértés és párbaj szigorubb büntetéssel sújtására, — az eljáró bíróságokat a törvény szigoru alkalmazására, a hírlapirodalmat párbajbírek közlésének mellőzésére, vagy a párbajozók és becsületsértők legszigorubb megrovására bírni volna hivatva. Minden művelt nyugati ember mosolyogni kénytelen felettünk, midőn megtudja, hogy nálunk egyfelől vért ontanak kis szóbeli indulatban elkövetett sértésért a becsület szentsége nevében, másrésről a bíróságok joggyakorlata ugyanannak a becsületnek legdurvább megsértőit úgy mint a párbajozókat is felmentéssel egyértelmű enyhe büntetéssel illeti. Végre irodalmi uton, kiadványok által működni akarunk azon, hogy az előítélet kiirtassék, a becsület tisztelgetben tartása fokoztassék, a sértések elintézésére azonban a párviadal alkalmatlanságát a társadalom felismerje.

A felhívást aláírták: Sável Kálmán, Hoványi Géza, dr. Berkovits Ferenc, dr. Perczel Adolf, Nagy Ferenc, Huzella Gyula, Kepes L. Miklós, dr. Grósz Menyhért, Papp Miklós, Mezey Mihály, dr. Sarkadi Lajos, dr. Várady Zsigmond.

Színház.

Hogy derék igazgatónkat repertoárjának összeállításánál nemcsak anyagi érdekek, hanem magasabb, irodalmi szempontok is vezérlik, azt kézzelfoghatólag bizonyítja a Csiky Gergely hagyatékából való „**Két szerelem**” című történelmi drámának hétfői színrehozatala, mert ha Monory csupán az anyagi sikert tartaná szem előtt, úgy valószínűleg mellőzte volna ezt a romantikával telített és a német „Rührstük” modorában megírt művet s helyette inkább valamely, a szemérmelenségig pikáns francia bohózzal kedveskedett volna a szenzációkat hajszoló közönségnek. Igazán kár, hogy a komolyabb, irodalmi színvonalon álló műfaj nem bír nálunk nagyobb érdeklődést támasztani, még akkor sem, ha a magyar társadalmi dráma megteremtőjének utolsó darabjáról van szó.

Az előadás a javából való volt, a mi első sorban Kondrát Ilonának az érdeme. Ez a fiatal, rendkívül tehetséges színésznő Teréz szerepében valóságos meglepte a közönséget, mely a kedves naivában egyszerre csak erős drámai talentumot fedezett fel. Mélyen átértett játéka, kitznő mimikája, remek dictionja, melynek szépségét még fokozta

meglepően dallamos hangja, mindez egybeolvadt egy szinte befejezett alakítás harmóniájában s mindenkire nagy és mély hatást gyakorolt. Szép sikere volt Kresz Irmának is, ki helyes felfogással adta a szenvedélyesen szerető, de ép e szerelmében féktelen s mindenre kész, szinte daemóni Vajda Judit szerepét. A mi Somlay (Miklós) játékát illeti, hajlandó vagyok az abban észlelt lagymagtagságot a kissé bizonytalan szereptudás rovására írni; volt azonban egy-két határozottan jó jelenete is, a melyben megmutatta, hogy nem mindennapi alakító képességét érvényesíteni is tudja, ha komolyan akar. A többiek is, élükön a már többszörösen megdícsért Mezei Kálmánnal, elismerésre méltó buzgósággal működtek és az egészhez alkalmazkodó ügyes játékkukkal megerősítették a társulat összjátékáról már több ízben nyilvánított kedvező véleményemet.

Már korábban jeleztem, hogy oly operettekben, melyekben az ének és a zene háttérbe szorulván, a szép tánc, a helyes összjáték és a csinos kiállítás a fődolgozók, a mi társulatunk feltétlenül be fog válni, míg olyanokban, a hol a főszereplők nagyarányú és nehéz énekszámaitól s a zenekarnak az énekhez mintegy hozzásimuló és diszkrét kíséretétől függ a siker, elsősorban tehát a francia és bécsi operettekben, az idej előadások csak ritkán fogják elérni a multévi szintvonalát. Ezen tételnek újabb bizonyítéka Milöcker „**Szegény Jonathán**”-jának keddi előadása, mely bizonyos hangbeli fogyatkozások miatt, a tavalyinál ügyesebb rendezés és jobb ensemble dacára is, csupán fél sikert ért el. Leginkább tetszett Csongory Mariska, ki sok elevenséggel és kedves pajzánssággal adta a szakácsnőből uriaszonyyá vedlett Molly szerepét. Különösen a II. felvonásban, a házasságról szóló couplet friss előadásával aratott zajos tetszést partnerével, Csáky Ferencel együtt, ki ezen felléptének eredményével meg lehet elégedve, mert nyílt színen is tapsot kapott. Eörsy Izabella játékában és énekében tagadhatatlan a haladás s ha sikertől néki magas hangjainak főleg a fortissimókban bántó élességét szorgalmas skálázással és a crescendók fokozatos, szinte egymásba olvadó átmeneteinek gondos begyakorlásával kellőképen tompítani s azt, a mi organumában ez idő szerint még érdes, meglágyítani, úgy határozottan jó énekesnővé fejlődhetik. Ezuttal különösen a „Lennél a kedvesem” kezdetű örökszép dal meleg előadásával hatott. Jó napja volt a tenoristának is, de azért nem lesz ártalmára, ha máskor a partitúrára nagyobb gondot fordít. Hogy a kisebb egészen epizódyszerű szerepekben is lehet alakítani s megfelelő hatást elérni, azt leginkább Latabárné (Big), aztán Szombati (Catalucci) és a fiatal Gabányi (Brostolohne) mutatták meg rövidke szereptket leleményesen kiaknázó és ötletes játékkukkal.

No végre megvolt hát a régóta hönöbajtott telt ház is. Talán valami finom jellemvígjátéknak, vagy valamely klasszikus tragédiának színrehozatala idézte elő ezt a nagy csudát? Aki azt hinné, az alaposan csalódnék. Amit az áldozatkész igazgató sem operettel, sem komoly drámával nem birt elérni, azt elérte egy pikáns szellemességéről és ferde, kacagtató helyzetéről nevezetes francia darabnak, Hennequin és Duval társzerzők „**A zsába**” című kissé hírhedt bohózatával. És az irodalmi kaviár kedvelői, akik a szerdai előadás alkalmával megtöltötték a színházat,

nem is jöttek el hiába: volt derűtlenség és kacagás bőven, amennyi csak kellett.

Az előadás az I. felvonás végeig kitznőnek minősíthető; innen kezdve a gyengébb szereptudásból kifolyólag, némi akadozás, amolyan decrescendó volt tapasztalható, a mi azonban nem igen lohasztotta le az általános jó kedvet. A siker oroszán része Agotait (Marcinelle) illeti, ki a jó komikus összes kellékeit egyesíti magában. Nyomban utána sorakozik Kresz Irma (Susanne), ki az ilyen, ügyes társalgást és biztos fellépést megkívánó szalonszerepekben egészen otthonos és Latabárné, ki az özv. Lechapierezedesné kitznő szerepében pompásan alakított. Jó volt Somlay is mint Barisard gyáros, csak hogy a külvárosi környezetre emlékeztető elegantiája még erősen elütött az igazi telivért párizsi viveur előkelő lébaságától. Kondrát Ilona (Colette) és Mezei Kálmán (Lehuchois) szerencsésen egészítették ki a mellék szereplőkkel egyetemben a kerek ensemblet.

—e.

H i r e k.

Személyi hir. Lobmayer István szegedi kir. főügyész a zombori kir. ügyészség megvizsgálására városunkba érkezett.

Kinevezés. A szegedi ítélő tábla elnöke Mészáros Kálmán díjtalan joggyakornokot a vezetése alatt álló ítélő tábla kertletébe díjas joggyakornokká nevezte ki.

A képviselőház bizottságai. A képviselőház folyó hó 15. napján megtartott ülésében alakította meg a bizottságokat. Városaink és vármegyénk képviselői a következő bizottságokba lettek beválasztva u. m.: a kérvényi bizottságba: Mihályovits Kornél, Mukits Simon; az igazságtügyi bizottságba: Rohonyi Gyula; a közlekedésügyi bizottságba: Latinovits Géza; a mentelmi bizottságba: Radovánovits György; a naplóbiráló bizottságba: dr. Drakulits Pál, Fernbach Péter, dr. Hadzsy János, dr. Lovászy Márton, dr. Molnár Károly; a pénzügyi bizottságba: Piukovits József, Rohonyi Gyula; a vizügyi bizottságba: dr. Reich Aladár.

Áthelyezés. A király megengedte Vajkó Pál szegedi kir. ítélő táblai bírónak a budapesti kir. ítélő táblához saját kérelmére történt áthelyezését.

A zentai hid. Latinovits Pál főispán és dr. Dudás Lajos zentai polgármester a zentai állandó hid felépítése érdekében a napokban Budapesten jártak és felkeresték a kereskedelemügyi miniszteriumban Czekeliusz miniszteri tanácsost és Szántó miniszteri osztálytanácsost. Itt azon értesítést nyerték, hogy a hidépítési tervek jóváhagyattak és pártfogólag a pénzügyminiszterhez tették át. A terv szerint állandó közúti vashid épít 1.500.000 korona költséggel; melynél azonban még esetleg 200.000 korona többlet is lehet, ami a talajfürás és a mederásás nagyságától függ. A pénzügyminiszteriumban felkeresték Grünzenstein államtitkárt és Popovits miniszteri tanácsost. A hid felépítésére adja a kormány a városnak a költséget kamatmentes kölcsönként, a város pedig ennek törlesztésére lekötí a hid jövedelmét. A hidat a városnak kell építenie, mert az állami építés nagyobb költséggel jár és az építésnek ezen módja Karánsebesen sem vált be. Popovits miniszteri tanácsos, bár az ügy nem tartozik az ő hatáskörébe, kijelentette, hogy a javaslatot helyesli és annak megvalósításához hozzá fog járulni.

Egyházkerületi közgyűlés. A dunamelléki egyházkerületi közgyűlést Budapesten folyó hó 18. napján fogják megtartani. Ezen a közgyűlésen először fog elnökölni Darányi Ignác újonnan megválasztott főgondnok néhai Szilágyi Dezső utóda. A társelnöki tisztet Szász Károly püspök viseli. Az alsó baranya bácsi ev. ref. egyházmegye részéről képviselőül kiküldettek Kulcsár Sándor hercegcsöllői lelkész, egyházi tanácsbíró és dr. Schneider Károly bácsi-kulai ügyvéd, világi tanácsbíró.

Agarászat. Szemző István és neje agarászatot rendeztek a gyulafalvai batárban, amelyre hivatalosak voltak: Latinovits Pál, Karácson Gyula és családja, Hauke Imre és családja, Drakulits Pál és családja, Balogh Ernő és neje, Zákó István és neje, Mihajlovits Alexandra, Mihajlovits Kornél, Baky Elek és neje, Radány Péter és neje, ifj. Gaál István és neje, Gyórfy Géza és neje, Szalay Frigyes, Molnár Károly és neje, Városy Károly, Birvalszy György, Léderer Pál, Gyorgyovánszky György, dr. Czeisel Lajos, dr. Pavlovits Simon, Popovits Sebő, Alföldy Árpád, özv. Rudicsné, Szakáll Margit, Nikolits György, Henneberg Sándor, Thurszky Jenő, Falcione Gusztáv, Lajos, László és Árpád, Scherer Rezső, Roheim Zsigmond, Tripolszky Gyula, Buday Gergely, Lallosevits Jásó és családja, Vécsey Ervin, Czedler János, Piukovits József, Markovityh Lajos, Szemző Gyuszi, Csávosi Lajos, Vujevich Zoltán, Czvetkovits Péter és neje, Halm Ottó és Ervin, ifj. Szemző István és neje, Tárcazy Dezső, Alföldy Gedeon és családja, özv. Sztipits Mária, Fernbach Károly és neje, Vojnits Simon és neje, Vojnits István, özv. Körmendy Gyuláné és leánya, Körmendy Imre, Pilaszánovits József és neje, Antunovits József és neje, Schneider Frigyes, Bezeredy István és neje, báró Bibra Frigyes, Lebach Keresztély, Fernbach János, Széchényi József és László, Latinovits Géza, Latinovits Stanci, Szilágyi Lajos, Borovánszky Gyula, özv. Pál Antalné, Oláh Zoltán, Ladány Ervin, Szemző János és neje, Rohonczy Lőrinc, Bikár Nenád és neje, dr. Poppovits István, Schlagetter Gyula és neje, Konyovits Antal, Konyovits Dávid és neje, Szemző Gyula, Veszelinovits Milorád, Kovacsits Cézár és neje, Molnár István, Diener János, Dicht Adolf, Nickl Vilmos, leánya és fia, Késmárky Béla, Fejér Gyula, Schréter Károly neje és sógor-nővel, özv. Fernbach Antalné leányaival, özv. Trischler Ferencné, Vukicsevits Péter és leánya, Vojnits István és neje, özv. Zomboryné, Deák Zsigmond, Szabó László, Gergurov Milán, Pocsakay Sándor, Bikár Voin, Lallosevits János, Fratricsevits Aszt Vince, Bugarszky Koszta, Bugarszky Nenád, Szemző Dezső, Bárány Zsigmond, Szemző Károly és neje, Lippert Ferenc, Bielitzky Kálmán, Falcione Nándor, Matkovits Béla, Székely Sándor, Gozsdú Elek és neje, Geyer Péter, özv. Szemző Jánosné, Fernbach Péter és neje, Zsulyevits Ernő és neje, Lebach Antal és leánya, Fernbach József, Enyedy Eugénia, Csordár György, Georgievits Szilárd, Simonyi József, Bányai Lajos, Kirchner Károly és családja, Pribil Ernő, Milodánovits Simon.

Vasuti ministerium. A kormány, mint Budapestról jelentik, a vasuti ministerium tervét végleg elejtette és helyébe a jövő év elején egy közlekedési ministeriumot szándékozik a törvényhozás elé terjeszteni.

Szőlőtermésünk. A szőlőtermés vármegyénkben ez idén igen szép, már legnagyobb részében megtartották a szüretet és mintegy 40 százalékkal nagyobb az eredmény, mint tavaly volt. Így előreláthatólag az idén olcsó lesz a bor.

Katholikus levelek egy megtérő nőhöz. Irta dr. Platiz Bonifác. A tudós szerző a magyar katolikus közönség eléggé ismeri, a ki míg egyéb munkáiban a természettudományok terén védelmezte meg a keresztény álláspontot, e munkájában a teológus irónak mutatja meg magát s a keresztény katolikus vallás egész rendszerét foglalja össze röviden, világosan és érdekesen tanítva, vitatkozva, szemmel tartóan mindent a női lélek és kedély felfogó képességét.

Házasság. Vermes Viktor lippai kir. erdészjelölt eljegyezte sipeki Balázs Leona urleányt, sipeki Balázs Vince apatinai m. kir. főerdőmester leányát. — Till Ferenc apatinai járásbíróági irnok nőül vette Glaser Emma urleányt, nébai Adler Gyula huszárszázados fogadott leányát Apatinban.

A mi svábaink. A következő sorokat írja Vozary Pál kir. főmérnök: Az országos kataszteri felmérés ügyében hivatalosan több napot töltöttem Karavukova németajku községben, Bácsbodroghmegyében. A község részéről egy oly sváb gazdánál lettem elszállásolva, aki sem ő maga, sem pedig felesége egy szót sem tudnak magyarul. Házuk egy szép, új falusi ház, több kényelmes, a tisztaságtól ragyogó szobával, szép berendezéssel és egy széles, keramittal kirakott nagy folyosóval, ami azt mutatja, hogy gazdája, Feszli János és felesége igen jómódu emberek. Azok közül valók, akik vagyonukkal nagyon is számottevők mindenfelé, amit tehát tesznek, azt nem kényszerből vagy számítástól teszik, hanem saját jóakaratkából. És ezen emberek leirt házuk széles folyosójának egyik oldalán németül háziáldás van írva a ház gazdájára és gazdasszonyára, a másik oldalán pedig egy magyar korona. „Gesegnet seie Ungarn“, a másik felén pedig „Eljen a haza“ magyarul, és ilyen ház Karavukován igen sok van. Ezt jöjjenek ide megnézni az „Alldeutschock“ és akkor irjanak nálunk németgyűlöletéről. A mi németjeink mind jó hazafiak, csak a Cramer, Korn és Kriesch urakat kell innen kiakolbólitani és az „Alldeutsch“ újságokra nekünk is oly keveset kell hallgatnunk, mint a mi svábaink nem hallgatnak azokra.

Gyászhir. Buday Jenő vármegyei alszámvevő fiatal felesége, mint részvétellel értesültünk, Pozsonyban meghalt. Elhunytáról vettük a következő gyászjelentést: Buday Jenő, Bács-Bodrogh vármegyei alszámvevője és kiskorú leánya Erzsike, egy a saját, valamint az alulírottak nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatja felejthetetlen nejeének ns. Buday Jenőné szül. Schaguna Máriaának folyó évi október hó 11-én d. u. 5 órakor, hosszú kínos szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után, életének 24. és házasságának végtelen boldog utolsó hónapjaiban a végzet kifizethetetlen akaratából történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak hült tetemei folyó évi október hó 13-án délután 4 órakor fogtak a Kossuth Lajostér 9. sz. gyászházban beszenteltetni és Oraviczára átszállítani és az ottani temetőben örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szent miseáldozat Zomborban folyó évi október hó 15-én, d. e. 9 órakor, — temetés után Oraviczán — és Pozsonyban lesz a r. kath. plébánia templomában az egek Urának bemutatva. Pozsony, 1902. október hó 12-én. Legyen az élte virágában elhunyt emlékezte áldott és pihenése könnyű. Schaguna István és neje szül. Wittmannu Gabriella, mint apa és anya. Schaguna Nelli, mint nővére. Schaguna Szilárd, mint fivére. Özv. Schaguna Emilia, mint nagyanya. Özv. Buday Józsefné szül. suriáni Kotzó Etelka, mint anyós.

Gazdasági előadások. Gazdasági egylettünk a lefolyt télen rendezett gazdasági előadások eredményéről beszámolt Darányi földmívelési miniszternek. Az adatokból kitűnik, hogy 15 községben volt gazdasági előadás, 43 előadó 83 előadást tartott; ezeket 9158 személy hallgatta. A kiosztott füzetek száma 2683. Gazdasági tanfolyam volt Bezdan, Bács-Madaras, Gombos, Temerin és Ó-Becse községekben. Ezeknek a tanfolyamoknak 4080 hallgatójuk volt.

Megégett leányka. B. Földváron a napokban Popovits Lyubica nevű 6 éves kislány égési sebeket szenvedett és meghalt. A kislány pajtásaival a konyhán játszott, anyja pedig az udvaron foglalatzkodott. A katlantól egy parázs kipattant és ettől tüzet fogott a kislány ruhája. Mire anyja a sikoltozásra befutott, a kis Lyubica már lángban állott és össze vissza égett. Néhány óra múlva iszonyu kínok között meg is halt.

Uj katonai céltáblák. A katonai céltáblák sem az ágyunál, sem a kézi lövegyvernél nem felelnek úgy meg a követelményeknek, ahogy az kívánatos volna. A fegyver hatását t. i. a katona nem láthatja, csak a céllövés után tudja meg, hogy hány százalék töltény fogott és mennyi repült el a levegőbe.

Iskolázásnál és egyes céllövési gyakorlatoknál ez az eset nem forog fenn, mert minden löálláson minden lövés eredményét jelzik, de harcserű céllövésnél, a hol tömegek lödöznek, a jelzés csak a gyakorlat befejezése után történik, akkor számítják ki, hogy egy-egy titegnél, századnál, százalójnál hány százalék volt a „találat“.

A közös hadügyi kormány már többféle kísérletet tétetett a céltáblák módosításával, de eddig célravezető minta nem igen akadt.

A francia és az orosz hadseregnél kauszuk-alakok vannak rendszerezve. A kauszuk-figura, ha golyó éri összelapul, összeesik s a katona minden lövés után rögtön látja a fegyverhatás méreteit, látja, hogy dőlnek ki egyes alakok, hogy hullanak szét egész sorok, zártrendű tömegek, a mi a harcserű lövésben való kiképzést lényegesen megkönnyíti.

A közös hadügyminiszterium az orosz és francia példán indulva, nálunk is rendszeresíteni akarja az újfajta céltárgyakat s ehhez képest már meg is indultak a kísérletezések a levegővel töltött kauszuk-figurákkal.

Alapszabályok jóváhagyása. A belügyminiszter az ó-becsei iparos olvasó kör alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

Halálozás. Gombosfalvi és kislalusi Gombos Lajos jogász élete 22. évében Ó-Becsen elhunyt. Haláláról vettük a következő gyászjelentést: Gombos Béla és neje szül. Popovits Berta egy a saját, mint az alulírottak, valamint az összes rokonok nevében mélyen szomorodott szívvel tudatják szeretett felejthetetlen kedves fiuknak gombosfalvi és kislalusi Gombos Lajos jogszigorlónak élete 22. évében hosszú szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A drága elhunytnak hült teteme kedden, október hó 14-én délután 3 órakor fog a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise áldozat szerdán, október hó 15-én d. e. 10 órakor fog a Mindenhatóknak bemutatattani. Ó-Becse, 1902. október hó 13-án. Áldás és béke drága porai felett! Gombos Dezső, Gombos Adrienne, Gombos Irén, testvérei. Gombos Zsigmond, nagybátyja. Gombos Vojnits Ilona, Popovits Császár Irén, nagynénje. Vojnits Béla, Antunovits Vojnits Ilona, Szabó Zoltán, Császár Mariska, Császár Arauka, Császár Berta, Császár Tibor, Császár Fedor, báró Rajasich Helén, báró Rajasich Mariska, unoka testvérei.

Vörösmarty szobra. A Vörösmarty szoborbizottság a pályázaton résztvevő szobrászok mintái közül Kiss György szobormintáját a vármegyei történelmi társulatnak, Tets Ede szabadkai földink szobormintáját pedig a szabadkai közkönyvtár és múzeum-egyletnek adományozta.

Gyászhir. Börcsök Pál Ó-Becse legöregebb embere meghalt. Az öreg ur 95 évet élt és számos gyermeke, unokája és dédunokája kísérte utolsó útjára. Az öreg Pali bácsi csaknem az utolsó napjáiig járt, sőt oly gyorsan járt az utcákon, mint egy legényember. A megboldogult 1848-ban Bem hadseregében szolgált és mint fiatal ember került Szegedről Ó-Becse, hol tűzhelyet alapított.

Lólopás. Knezsits Mladen hétfőre virradóra arra ébredt, hogy hült helye volt az istállójából a két szép lovanak és az udvarról a kocsijának. Eddig ismeretlen tettesek hajtották el. A lótolvajoknak annyi idejük és bátorságuk volt, hogy szépen az udvaron befogtak, kaput nyitottak és elhajtottak. A csendőrség a nyomozást folytatja.

Elitelt hírlapíró. A Szegedi Napló két évvel ezelőtt azt írta Korossy Emil szabadtai református lelkészről, hogy Királyhalmán, a hol nagy szőlőtelepe van, műborokat készít. A lelkészt a közigazgatási hatóság felmentette a vád alól, mire ő rágalmozás miatt feljelentést tett Gallovich Jenő hírlapíró ellen, a ki a cikkkért a felelősséget elvállalta. Tegnap tárgyalta a szegedi büntető járásbírósa a hírlapíró ügyét és Gallovichot rágalmozás miatt 60 korona fő- és 20 korona mellékbüntetésre ítélte. A lelkész maga kérte, hogy a panaszlottat enyhén büntessék meg. Gallovich felelt.

Faültetés. A faültetési szezon alkalmából dr. Balaton Gyula ó-becsei járási főszolgabíró buzdító hangon irt körrendeletet bocsátott ki a községekhez, a melyben a fásítás felkarolását figyelembe ajánlja. Az eddigi fásítási eredményről örömmel szól, de folytatását kéri és különösen sürgeti az eper-fák ültetését, a melyek a selymterményesítés felvirágzását biztosítják. A mellék utcákra eperfát ajánl és aztán hársfát, hogy a méhészet is fellendüljön. Buzdító sorait így végzi: Ne maradjon egy talpalatnyi föld használatlanul és hasonlítson minden község utcája, tere egy arnyas kerthez. Mintán minden községnek van ártere, itt ajánlja az arany és selyem fűzet, hogy a kosárfonás anyagot nyerjen. Végül buzdítja a községeket, hogy a szegényebb néposztály között ingyen nemes gyümölcsfákat osszon ki.

Dráma a Dunán. A közraktárak előtt az éjszaka csendjét két lövés zaja verte föl tegnap. Két durranás: mindegyik egy élet. A szabad Dunán horgonyzó egyik uszályhajó kormányosa, Schnebel Ádám lőtte le a feleségét, aztán maga felé fordította a fegyvert. Schnebel a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Társaságnál állott alkalmazásban s a 426. számú uszályhajónak volt kormányosa. A harmincöt éves ember 1896 óta állott a társaság szolgálatában és felelősségteljes, törekvő embernek ismerték. A 426 os számú uszályhajóval e hónap 9 én érkezett meg Zsablyáról és a IV. számú közraktár előtt vetett horgonyt. A hajón együtt lakott a feleségével: Mergl Évával, akivel példás családi életet élt. Schnebel tegnap este elment a hajóról és éjfél tizenkét órakor tért vissza. Nyomban felkereste a feleségét, akivel egy ideig elbeszélgetett, majd pedig váratlanul előrántott a zsebéből egy kilenc miliméteres revolvert és a mitsem sejtő asszonyra lőtt. A golyó nyakszirtén találta a fiatal asszonyt, aki összeroskadt. Schnebel ezután magára fogta a fegyvert és a halántékába röpített egy golyót. Azonnal meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe, a veszedelmesen sebesült asszonyt pedig a mentők a Rókus-kórházba vitték. A rendőrség még az éjszaka kihallgatta Schnebel-nét, aki mondja, hogy férjének nagy adóságai voltak s valószínűleg ez érlelte meg benne azt a gondolatot, hogy elpusztítsa magát és élettársát.

Vőlegényének a mostoha anyja. Németországban történt meg az a bolond eset, hogy egy 23 éves menyasszony mostoha anyja lett a vőlegényének. A fiu édes anyja ugyanis meghalt, mire a jegyepár elutazott a temetésére. A gyászszertartás végeztével a férfi visszautazott hivatalába, a leányt azonban ott hagyta, hogy szedje rendbe az 56 éves özvegy háztartását. Ezalatt az öreg ember halálosan beleszeretett a leendő menyébe. Mi történt, mi nem, azt nem lehessen tudni. Elég az hozzá, hogy a leány egy szép napon vissza-küldte vőlegényének a jegygyűrűt és kijelentette neki, hogy nem lesz a felesége, mert mostoha anyja kíván lenni. Rövidesen megtörtént az esküvő, amelyen a nagy rokonságból egyedül a mostoha fiuvá degredált vőlegény nem vett részt.

Az olcsó marhasó. A gazdaközönség régi óhaját valószínűleg meg legközelebb Lukács László pénzügyminiszter, a midőn olcsó marhasót bocsát az állattenyésztők rendelkezésére. Azt jelentik, hogy a kiegyezési tárgyalások során a magyar kormány az osztrák kormányval megállapodott a marhasó métermázsájának 10 koronáról 6 koronára való leszállításában.

Városi virilisták. Zombor sz. kir. város állandó választmánya a következő hirtetményt adta ki: Zombor szab. kir. város igazoló választmány részéről ezennel közhírré tételik, hogy ezen igazoló választmány a jövő évi legtöbb adót fizető bizottsági tagok névjegyzékének összeállítására, illetőleg kiigazítására végett nyilvános ülésit 1902. évi október hó 24. és 25-én délutáni 3 órától 5 óráig a városháza tanácstermében fogja tartani. Erről mindazok, a kik az 1886. évi XXI. t.-cz. 26. §-a értelmében összes allami adójuk kétszeres számítását kívánják igénybe venni, — azon hozzáadással értesítetnek, hogy a fenti napokon személyesen vagy írásban jelentkezzenek és jogosultságukat igazolják, mert különben, az idézett törvény 27. §-a értelmében az adó kétszeres beszámításának kedvezményétől elesnek. Egyben felhívják azokat is, a kik más törvényhatósági bizottságnak tagjai, hogy az ülések tartama alatt nyilatkozzanak, vajjon ebbeli jogukat Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottságában kívánják-e gyakorolni. A hirtetményt Koczkar Zsigmond az igazoló választmány elnöke és Gyurisits György főjegyző az igazoló választmány jegyzője írta alá.

Eltolt hid. Szegedről írják: Az algyői vashidat óriási bőzség jelenlétében eltolták. Az 540 tonnás és 104 méter hosszú hidat reggel 6 órakor acélkocsikra helyezték, délig 25 méterrel eltolták az új hid részébe, hol hidraulikus sajtókkal behelyezték. Ez által 200 000 koronát takarítottak meg. A vashid összes költsége három millió korona; az összes vasművek 1050 tonna sulyuk és az államvasuti gépgyár készítményei. A munkálatokat Gottlieb főmérnök vezette. A munka pompásan sikerült.

Ujvidéki országos vásár. Ujvidék város rendőrkapitánya arról értesít, hogy a legközelebbi ujvidéki országos vásár 1902. évi október hó 25., 26. és 27-én fog megtartatni, melyre csak lovak hajthatók fel.

Városi kovács és bográr munkák. Zombor város tanácsa a következő árlejtsi hirtetményt adta ki: Zombor szabad királyi város tanácsa részéről ezennel közhírré tételik, hogy a városi kovács és bográr munkák biztosítása tárgyában folyó évi november hó 2 án városi számvevőség helyiségében délelőtt 10 órakor nyilvános szóbeli árlejts fog tartatni, melyre érdeklődők ezennel meghívattak. A fentemlített munkálatok 1903. évi január hó 1-től adatnak ki egy évre s a mennyiben az év letelte előtt felmondás egyik részről sem történék, úgy az fokozatosan a további évekre meghosszabbítottnak tekintetik. Az árlejtsi feltételek a városi számvevőségnél a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Kié a megtakarított konyhapénz? Egy hazaspárnak lefoglalták az ingóságait. Az asszony igényperet támasztott a foglalás ellen, mert — ugymond — az ingóságokat megtakarított konyhapénzéből vette, azok tehát őt illetik. A kir. törvényszék felelősviteli tanácsa az asszonynak adott igazat és a következő elvi kijelentést tette: Az alperesek ama érvelését, hogy a háztartási pénz megtakarított része nem képezvén a felperesné tulajdonát és így az ezen vett ingók nem tekinthetők az övéinek, — a felelősviteli bíróság alaptalannak találta, mert jogálláspontja az, hogy a közös háztartásban élő nő a férjétől a háztartásra kapott pénzzel saját belátása szerint rendelkezik s ha eme pénzből megtakarításokat eszközöl, a megtakarított összegek az ő tulajdonát képezik.

Téli tíz parancsolat. Egy angol orvos az év hideg idejére a következő téli tízparancsolatot állította össze: 1. Éhgyomorral ki ne lépj az utcára. 2. Ha meleg italt itál, ne menj hideg levegőre. 3. Melleidet és hátadat jó melegen tartsd. 4. Hideg levegőben az orrodon át végy lélekzetet. 5. A hátaddal se hideg falhoz, se meleg kályhához ne támaszkodjál. 6. Vasuti kocsiban az ablak mellett ne ülj. 7. Hideg, szabad helyen mozdulatlanul ne állj. 8. Télen az utcán ne beszéljess. 9. Fűtrödj meg minden nap és lehetőleg kora reggel, hogy a bőröd friss legyen. 10. Mielőtt lefeküdnél, melegesd meg a lábaidat.

Értesítés. A gőzgépezézők és kazánfűtők képesítő vizsgái Szegeden november hó 16 án délelőtt 9 órakor fognak megtartatni. A vizsgálati kérvények kellően felszerelve 6—10 nappal előbb küldendők be a kertlelti kir. iparfelügyelőséghez (Szilágyi utca 1 sz.)

Az óriás sztrájk. Két világrész legfontosabb eseménye: a sztrájkok. Két állam a legnagyobb zavarba jutott a munkások ezreinek és százezreinek dacos vonakodása miatt. Amerika és Franciaország szenvednek a jól szervezett sztrájkok alatt, Svájc csak nagy katonai erő kifejtésével tudta a veszedelmes mozgalmat elfojtani. De immár Belgiumból is az a hír érkezik, hogy az ottani népmunkások sztrájkolni készülnek. És kitudja mikor csap át a mozgalom más országába? Három államban hozzátételileg vagy kétszáz-ezer ember reméli a sztrájkot sorsa javulásáért. A kormányok szép szóval és a hol ez sikerre nem vezet, fegyveres katonasággal szorítják a munkásokat a dologra.

Katonai szállítás. A cs. és kir. katonai élelmező raktár Budapesten (VI., Lehel-utca 41.) 1902. október havában föld-birtokosoktól és ezek szövetkezeteitől vásárol 1000 métermázsas rozsozt és 3300 métermázsas zabot. Ezen szabadkézü gabonavásárlások feltételei az itteni, 4932. sz. f. é. július hó 15 én kelt első hirdetésben részletesen tartalmaztatnak. Szóbeli felvilágosítások a cs. és k. katonai élelmező raktárnál mindenkinek készségesen adatnak.

Betörés a vasuti pénztárba. Betörés történt a csurogi vasuti pénztárban keddre virradóra. Az ajtó külső és belső üveg, az üveget a kilincs mellett betörték és az ajtóban lévő kulcsesal szépen kinyitották. Egyenesen a pénztárfiókknak mentek neki, feltörték, de ott nem találtak semmit, mert a pénz a vasládában volt. Minden fiókot összekutattak és midőn a vasládához fogtak, az éjjeli őr Hegybeli János a zajra felébredt és lármát csapott. Mire az állomásfőnök leért, a betörők a sötétben kereket oldottak.

HIRDETÉSEK.

1124. szám.
1902.

Árverési hirtetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti I—III. ker. tek. kir. járásbírósa 1898. évi V. III. 419/1. számú végzése következtében dr. Jovánovits József zombori ügyvéd által képviselt Osztr.-magy. monarchia I. ált. tisztviselő egyeslet javára Tenuz Tivadar zombori lakos ellen 660 kor. 72 fil. és járulékaik erejéig 1898. évi június hó 21-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 610 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: butorneműek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járásbírósa 1902. évi V. 657/10. számú végzése folytán 660 kor. 72 fil. tökekövetelés, ennek 1897. évi július hó 1-ső napjától járó 8% kamatai, és eddig összesen 132 korona 17 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig Zomborban alperes lakásán leendő eszközölésére 1902. évi október hó 31-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kifizetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőknek szükség esetén becsíron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1902. október hó 15-én.

Cservenka Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

5943. sz. 1902.

Pályázat

könyvkötői munkák szállítására.

Ó-Becse nagy község részére az 1903., 1904. és 1905. években szükséges könyvkötői munkálatok biztosítására **f. é. november 28. napján d. e. 9 órakor** a község házában a községi I. hivatalos birói helyiségében zárt ajánlattal egybekötött árlejtés fog tartatni.

Bánatpénz: 100 korona, az árlejtési feltételek a község közigazgatási jegyzőjének irodájában — ahol a zárt ajánlatok az árlejtés napjának délelőtti fél 9 óráján beadandók — a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Ó-Becsen, 1902. október 13-án.

Mihály Sándor s. k., Vrbasky István s. k., jegyző. 3-1 biró.

4608. sz. kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

O-Kanizsa községben leköszönés folytán megüresedett s évi 600 korona fizetés, ruházat és felszereléssel egybekötött községi gyalogrendőri állásra **f. évi október hó 31-ig** pályázat hirdettetik. A szabályszerűen felszerelt kérvények ezen határidőig a zentai tekintetes főszolgabirói hivatalnál nyújthatók be.

O-Kanizsán, 1902. október 11-én.

Laczkovits Károly, Apró János, jegyző. 2-2 biró.

5547. sz. kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Kulai járáshoz tartozó Kis-Kér községben lemondás által megüresedett községi irnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek; felhívom az ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy kellően felszerelt kérvényeiket **f. évi november hó 5. napjáig** hozzám annál inkább nyújtsák be, mert a később érkezőket figyelembe nem fogom venni.

Az állás javadalmazása előleges havi részletekben fizetendő 600 korona. Bács-Kula, 1902. szeptember 30.

Dr. Széchényi Tamás, főszolgabiró.

3-2

1695. sz. kig. 1902.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Ó-Soóve községben leköszönés folytán üresedésbe jött és havi utólagos részletekben fizetendő 720 korona évi fizetéssel egybekötött községi gyalogrendőrzeti állásra ezennel pályázat hirdettetik.

Felhívom mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy a rendőrség szervezéséről alkotott szabályrendelet értelmében felszerelt kérvényeiket **1902. évi október hó 31-ig** ezen község elöljáróságánál annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Ó-Soóven, 1902. október hó 14-én.

Sigmond Góntér s. k., Szeptánov Lázár s. k., jegyző biró

BOR- ÉS CSEMEGESZŐLŐ.

Felhívom a t. vevők figyelmét, hogy

CSONOPLAN

közvetlen a község mellett, a teletskai dombon lévő 10 holdas amerikai ojtvány szőlőm termése, akár mint sziumust, akár mint szőlő megegyezés szerint

ELADÓ.

Borszőlő van olaszrizling, mustos fehér, zöldszilváni, bakator, kadárka és nagyburgundi. Csemege: finom Chasselasz, Muskotály és több igen jó faj téli szőlő.

A korábbi fajukból van már eladó ujbör, (rampás) fehér és siller.

Az általam szüretelt borok

VALÓDISÁGÁÉRT**FAJTISZTASÁGÁÉRT**

feltétlenül jótálok.

HEGGER JÓZSEF,

5-5

szőlőbirtokos.

1280. sz. kig. 1902.

Árlejtési hirdetmény.

Nemes-Militics községében a jelenlegi iskolaépület kibővítése, átalakítása és berendezési költségeivel kapcsolatos építési munkálatainak biztosítása céljából **f. évi november hó 16-ik napjának d. u. fél 4 órakor** Nemes-Militics község házában írásbeli zárt ajánlatokkal kapcsolatos szóbeli árlejtés fog tartatni.

A 21,826 korona 8 fillérben megállapított költségvetési előirányzati összegnek 10%-a készpénzben avagy megfelelő értékpapirokban az árlejtés előtt bánatpénzül leteendő.

A részletes árlejtési feltételek, valamint a jóváhagyott műszaki tervezetek a községjegyzői hivatalban megtekinthetők.

Nemes-Militics, 1902. október 2.

3-3

ELŐLJÁRÓSÁG.

5944. sz. 1902.

Pályázat

községi irodai szerek szállítására.

Ó-Becse nagy község részére 1903. évben szállítandó irodai szerekre, nevezetesen: irodai fehér és fogalmazó papír, réztoll, tolltartó, fekete és színes irón, irodai ténta, csomagoló papír, levélborítékok stb. pályázat hirdettetik.

Felhívom tehát vállalkozni óhajtókat, hogy 100 korona óvadékkal és a tárgyak mintájával felszerelt zárt ajánlatokat **f. é. december hó 5-ig** már annál is inkább benyújtani ne késsenek, mert a később érkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok az egységi árak világos kitételével teendők, a melyeknek figyelembe vétele mellett fog a megrendelés — azonnali készpénzfizetés mellett — teljesített.

Ó-Becsen, 1902. október 12-én.

Mihály Sándor s. k., Vrbasky István s. k., jegyző. 3-1 biró.

5945. sz. 1902.

Pályázat

tűzifa szállítására.

Ó-Becse nagy község szükségletére megkívántató 80 öl (320 köbméter) kemény hasáb tűzifa beszerzése céljából **1902. évi november 5-én d. e. 9 órakor** a község házában a községi közigazgatási biró hivatalos helyiségében nyilvános szóbeli és a közigazgatási jegyzői irodában az árlejtés napjának délelőtti fél 9 óráig benyújtandó zárt ajánlatu versenytárgyalás fog tartatni.

Bánatpénz 100 korona.

Az árlejtési feltételek a községi közigazgatási jegyzői irodában délelőtt a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Ó-Becsen, 1902. október 13-án.

Mihály Sándor s. k., Vrbasky István s. k., jegyző. 3-1 biró.

Ujannon bevezetett honi, párisi, berlini **RUHADISZEK** APLIKÁTOR a legnagyobb választékban.

Barchet és ujdonságok **MINDEN ÁRBAN. FLANEL 21 MÉTERE.**

Megérkeztek

Az elismert legjobb és legdivatosabb őszi és téli női szövet ujdonságok dús választékban

PÁRISI ÁRUHÁZBAN.

Tuna Gusztáv és Társa. ZOMBOR. (Corso.)

6-4

A legjobb és legolcsóbb **BEVÁSÁRLÁSI** FÉRFIDIVAT UJDONSÁGOK. **FEHÉRNEMŰ HONI GYÁRTMÁNY.**

Kész bluzok **GYÁRI** **RAKTÁRA** minden nagyságban és minőségben. **FORRÁS**

Üri és női ernyők gyári raktára. **Ferfi ingek a legjobb minőségben.**

Kiadó magtár és lakházak.

Temerin községben lévő és az uradalom tulajdonát képező **magtár** 10,000 mm. gabona befogadására, továbbá **két lakház**, mindegyik áll 2 szoba, konyha, kamara, pince és padlásból, **haszonbérbe kiadó**. Az épületek egy udvarban állanak.

Bővebb értesítéssel szolgál **Temerinben Molnár Béla** uradalmi intéző. 3-2

626. sz. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Matheovics községben üresedésben levő rendőri állásra ezennel pályázat hirdetnek s felhívják a pályázni óhajtok, hogy kérvényeiket **folyó évi október hó 21-éig** a község elüljáróságánál nyujtsák be.

A rendőr fizetése 400 korona, mely a községi pénztárból lesz évnegyedenként utólagos részletekben kifizetve.

Az előirt egyenruhát a rendőr maga, a felszerelést a község tartozik beszerezni.

Matheovicson, 1902. október 6-án.

2-2 **Az elüljáróság.**

A zombori m. kir. pénzügyigazgatóságtól.

99758. sz. I. 1902.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A nagym. m. kir. pénzügyminiszterium f. évi március hó 29-én kelt 24450. számú rendeletével:

I. a titeli hajóhid pontonjainál szükséges javítási munkákat 5290 korona,

II. a titeli hajóhidnál szükséges általános munkákat 17529 kor. 84 fillér erejéig engedélyezvén: a fentemlített munkálatok biztosítása céljából a f. évi október hó 28-ik napjának délelőtti 10 órájára, a zombori m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenyárgyalás hirdetnek, azzal a megjegyzéssel, hogy amennyiben a hid fő beljebb építése kivétel előtt elejtetnek, a II. alatti munkálat, a pótköltségvetés értelmében 15660 kor. 92 fillér erejéig foganatosítható.

A versenyezni óhajtok felhívják, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az I. és II. munkálatok szerint elküldött zárt ajánlataikat, az ajánlati költségvetéssel együtt, a kitűzött nap délelőtti 10 órájáig a zombori kir. államépítészeti hivatalhoz annyiival inkább igyekezzenek beadni, mivel a később érkezettek figyelembe vételét nem fogadják.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előirt, az engedélyezett költségösszeg (illetve az ajánlati költségvetés végösszege) 5%-ának megfelelő bánatpénz, vagy a bánatpénznek valamelyik kir. adóhivatalnál történt letételét igazoló pénztári nyugta csatolandó.

A munkálatokra vonatkozó műszaki művelet, ajánlati költségvetési minta és részletes feltételek a nevezett kir. államépítészeti hivatalnál a hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Zomborban, 1902. évi október hó 7-én.

Szigethy Vilmos,

3-3

ptl. igazgató h.

NAGY BUTORELADÁS.

Van szerencsém a n. é. butorvásárló közönséget ujonnan felszerelt **butoráru raktáromnak** szives megtekintésére tisztelettel meghívni.

Minden vevő, a ki bármiféle butort vásárolni kíván, saját érdekében cselekszik, ha legelső sorban is

*** * * BUTORÁRU RAKTÁROMAT * * * * *** látogatásával megtisztelteti és arról meggyőződést szerez, hogy nálam, igényeinek megfelelőleg minden, mi csak lakberendezéshez szükséges, az egyszerűbbtől a legdiszesebbeni kivitelig, nagy választékban, **meglepő jutányos árak mellett** beszerezheti.

Nagy választékos készletet tartok raktáron teljes

HÁLÓ-, EBÉDLŐ- ÉS SZALONBERENDEZÉSEKBE, szintén egyes butordarabokban, u. m.:

különböző szekrények, ágyak, asztalok, székek, divánok, tükrök képek, függönyök, asztal- és ágyterítők, vasbutorok, stb. stb.

kivételesen szépen és I. minőségű jól dolgozott árúknak, úgy hogy teljes bizalommal vállalom írásbeli kezességet bármely nálam vásárolt butordarabért.

A n. é. butorvásárló közönség szives megtiszteltetését kérve

teljes tisztelettel

ADLER ADOLF,
ZOMBOR. Kossuth Lajos (fő) utca,
csak a Takarékpénztárral szemben.

NAGY BUTORELADÁS.

3427. sz. kig. 1902.

PÁLYÁZATI HIRDETMEY.

1. Szóna, Gombos és Prigl.-Szt. Iván nagyközségekből csoportosított és Szóna székhelyvel;

2. Bács-Bresztovác, Bács-Doroszló és O-Sztapár nagyközségekből csoportosított és Bács-Bresztovác székhelyvel megállapított körállatorvosi állásokra pályázatot hirdetek.

Az állások javadalmazása külön-külön 1200 korona készpénzfizetés, hivatalos utazások alkalmával az egyes községek által természetben kiszolgáltató fuvar és az állatok gyógykezeléséért az 1888. évi VII. t. c. 103. § a szerint egyezségileg vagy szerződésileg biztosított díj.

Felhívom pályázni kívánókat, hogy kellően felszerelt kérvényüket **folyó évi október hó 30-ig** nyujtsák be.

Apatin, 1902. október 5.

3-2

NÉMETH,

szolgabíró.

4843. sz. kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

B.-Bukin községben megürrült községi irnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy felszerelt kérvényüket **folyó évi október hó 31-ig** annál inkább nyujtsák be, mert az elkészen beérkezettek tekintetbe venni nem fogom.

Az állással 600 korona fizetés van egybekötve, mely előleges havi részletekben felvehető.

Palánkán, 1902. október hó 8-án.

Ritter,

szolgabíró.

ISPÁNOVITS MÁRK

A LEGUJABB KÜLFÖLDI GÉPEKKEL BERENDEZETT
MŰ, SELYEMFESTŐ ÉS VEGYÉSZETI RUHATISZTÍTÓ

ZOMBORBAN,

A MAGYAR KIRÁLYI POSTA ÁTELLÉNÉBEN.

T. C.

Midőn 1902. évi február 20-ika óta fenálló mű-, selyemfestő és vegyészeti ruhatisztító intézetemet a nagyérdemű közönségnek ismételtelen becses figyelmébe ajánlom, egyszersmind köszönetemet fejezem ki azon kegyes partfogásért, a melyben engem eddig részesített, valamint eddig, úgy ezután is főtörekvésem oda fog irányulni, hogy kifogástalan munkám és jutányos árszabásaim által teljes meglegedésüket kiérdemeljem, hogy ezáltal is üzletem jó hírnevét terjesszem.

Elfogadtatnak mindennemű festésre és tisztításra: férfi ruhák és bármily gazdagon díszített női ruhák, egyházi öltönyök, tisztai egyenruhák, gyermekruhák egészben vagy szétfejtett állapotban, továbbá himzések, csipkék, asztalfutók, ágy- és asztalterítők, butorszövetek, csipke- és tunisz-függönyök, mindenfélék úgy festetnek, mint tisztítanak, vattázott szövetek és paplanok, napernyő, keztük, végre arany-, ezüst- és gyöngyhimzések.

Minden bármily folttól vegyileg tisztítatik és teljesen felujjítatik.

12-10

Kérem a címre figyelni.

Kittűnő tisztelettel

ISPÁNOVITS MÁRK,

kelmefestő és vegytisztító.